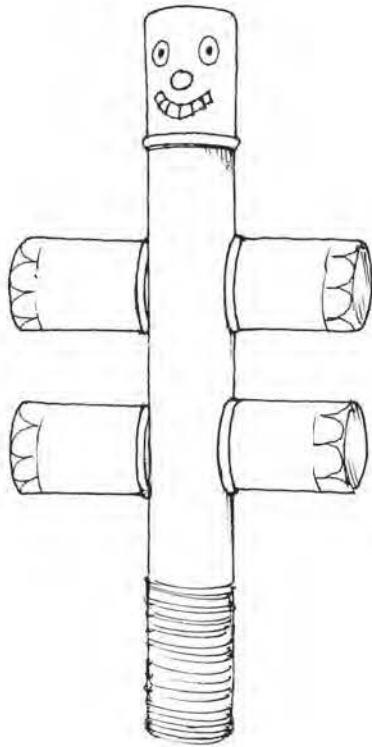

Μουσικά όργανα

Κουδουνίστρα

Υλικά κατασκευής:

- ▲ 5 άδεια κουτιά από φωτογραφικό φιλμ
- ▲ ένα παλιό ξύλινο σκουπόξυλο
- ▲ 5 καρφάκια με κεφάλι
- ▲ σποράκια
- ▲ πετραδάκια, χάντρες
- ▲ σέγα
- ▲ σφυρί

Περιγραφή κατασκευής:

- ▲ Με τη σέγα κόβουμε ένα κομμάτι από σκουπόξυλο με μήκος 20-25 εκατοστά.
- ▲ Καρφώνουμε (στο κέντρο) τα καπάκια, το ένα στην κορυφή του ξύλου μας και τα άλλα αφήνοντας 2-3 εκατοστά κενό μεταξύ τους.
- ▲ Βάζουμε στα κουτιά σποράκια, χάντρες, πετραδάκια ή ό,τι άλλο κρίνουμε κατάλληλο, τα εφαρμόζουμε στα καπάκια και διακοσμούμε την κατασκευή μας.

Λίγα λόγια γι' αυτό:

Οι κουδουνίστρες είναι μικρά όργανα, πολύ γνωστά από την αρχαιότητα. Τα χρησιμοποιούσαν κυρίως σε θρησκευτικές τελετές, αλλά και για να κοιμίζουν οι παραμάνες τα μωρά. Κατασκευάζονται από μια μεγάλη ποικιλία υλικών και τα συναντάμε σε όλους τους πολιτισμούς.

μουσική μουσική

Ποτηρόφωνο

Τι θα χρειαστούμε:

- 12 ίδια κενοτάλλινα φοτέλα για κρασί
- ή νερό ή κάποια άλλα νερό

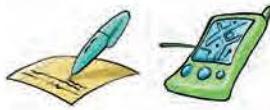
Περιγραφή κατασκευής

1. Βάζουμε στα ποτήρια υγρό γεμίζοντας σχεδόν ως πάνω το πρώτο, βάζοντας λιγότερο στο δεύτερο κ.ο.κ., ώσπου το τελευταίο ποτήρι να είναι οχεδόν άδειο.
2. Το όργανό μας παίζεται με δύο τρόπους: είτε τρίβοντας ένα βρεγμένο δάχτυλο (θείκτη ή μέσο) του δεξιού χεριού στο χείλος των ποτηριών, είτε με ένα δοξάρι με το οποίο τρίβουμε στο ίδιο ομειό τα ποτήρια.

Λίγα λόγια γι' αυτό:

Με τα μουσικά ποτήρια οργανώνονται μουσικές παραστάσεις στην Ευρώπη εδώ και 300 χρόνια. Μάλιστα, είχε εφευρεθεί και ένα όργανο που βασιζόταν σε αυτά από τον Βενιαμίν Φραγκλίνο, το οποίο έγινε γνωστό ως «αρμόνικα γυαλιού». Μεταξύ εκείνων που έγραψαν μουσική για ποτήρια και έδωσαν συναυλίες με αυτά περιλαμβάνονται και μερικοί διάσημοι συνθέτες, όπως και ερασιτέχνες μουσικοί. Ο Μότσαρτ έδωσε την πρώτη του συναυλία με ποτήρια όταν ήταν 17 χρονών.

1. Στο σχολείο σας μπορείτε να διοργανώσετε μια έκθεση με μουσικά όργανα που θα έχετε φτιάξει εσείς! Δίπλα στο καθένα γράψτε τα υλικά που χρησιμοποιήσατε, τον τρόπο κατασκευής του και μερικά ιστορικά στοιχεία γι' αυτά, όπως στα κείμενα που σας δίνονται παραπάνω.

Μερικά ρήματα, όπως το **είμαι** και το **γίνομαι**, δεν παίρνουν αντικείμενο, αλλά μια άλλη λέξη που φανερώνει ότι το υποκείμενο έχει μια ιδιότητα ή ένα χαρακτηριστικό ή ότι βρίσκεται σε μια κατάσταση. Αυτή τη λέξη τη λέμε **κατηγορούμενο**. Όταν το κατηγορούμενο είναι επίθετο ή μετοχή, βρίσκεται στην ίδια πτώση, στο ίδιο γένος και στον ίδιο αριθμό με το υποκείμενο.

...ώσπου το τελευταίο ποτήρι να είναι σχεδόν **άδειο**.

...ένα όργανο το οποίο έγινε **γνωστό**...

Τι είναι το ποτήρι; ↗ **άδειο**

Τι έγινε το όργανο; ↗ **γνωστό**

2. Διαβάστε το παρακάτω κείμενο και υπογραμμίστε τις λέξεις που μας λένε ποια ιδιότητα ή ποιο χαρακτηριστικό έχει το υποκείμενο. Οι λέξεις αυτές απαντούν στην ερώτηση «Τι είναι;»:

Καλά λοιπόν, θα πεις, με όλον αυτό τον θόρυβο ολόγυρά μας, τι τη θέλουμε τη μουσική; Στο κάτω δεν είναι παρά ένας θόρυβος παραπάνω. Η μουσική όμως είναι διαφορετική από τον θόρυβο έξω από το παράθυρό σου. Ο έξω θόρυβος είναι μπερδεμένος, ανακατωμένος, ανοργάνωτος, και συχνά μπορεί να γίνει πολύ ενοχλητικός. Ο μουσικός ήχος είναι οργανωμένος και μπορεί να είναι πολύ ευχάριστος...

Γνωριμία με τη μουσική, μετάφραση Φ. Αρβανίτης, εκδ. Διάγραμμα, Αθήνα, 1984

Όταν μια λέξη είναι **υποκείμενο**, **αντικείμενο** ή **κατηγορούμενο**, δε χωρίζεται ποτέ με κόμμα από το ρήμα.

Ο **Νίκος** δε θα έρθει στη συναυλία. (υποκείμενο του ρήματος «έρθει»)

Αγόρασα τα **εισιτήρια** για τη συναυλία. (αντικείμενο του ρήματος «αγόρασα»)

Ο **θείος** μου είναι **μουσικός**. (κατηγορούμενο του ρήματος «είναι»)

Όμως **υποκείμενο**, **αντικείμενο** ή **κατηγορούμενο** μπορεί να είναι και ολόκληρη πρόταση.

μουσική μουσική

Όταν η πρόταση έχει θέση υποκειμένου, αντικειμένου ή κατηγορουμένου, δε χωρίζεται ποτέ με κόμμα.

- Φαίνεται πως δεν του αρέσει η συναυλία. (υποκείμενο του απρόσωπου ρήματος «φαίνεται»)
- Ο Νίκος είπε πως δε θα δει τη συναυλία. (αντικείμενο του ρήματος «είπε»)
- Δεν πρέπει να βάζεις τόσο δυνατά τη μουσική. (υποκείμενο του απρόσωπου ρήματος «πρέπει»)
- Θέλω να ακούσω μουσική. (αντικείμενο του ρήματος «θέλω»)

όμως: Θα έρθω σπίτι σου να ακούσουμε μουσική. (τελική πρόταση [θα έρθω με σκοπό να ακούσουμε μουσική]: εδώ η δευτερεύουσα (ή, αλλιώς, εξαρτημένη) πρόταση δείχνει τον σκοπό, δεν έχει θέση υποκειμένου ούτε αντικειμένου)

- Δεν ξέρω αν θα έρθω στη συναυλία. (Η δευτερεύουσα πρόταση που αρχίζει με το «αν» είναι πλάγια ερωτηματική και είναι αντικείμενο του ρήματος «ξέρω». *Tι είναι αυτό που δεν ξέρω;* Απάντηση: *αν θα έρθω στη συναυλία.*)

όμως: Αν πας στη συναυλία, να με πάρεις τηλέφωνο. (Εδώ η πρόταση με το «αν» είναι υποθετική: *Αν πας στη συναυλία* [= υπόθεση], τότε να με πάρεις τηλέφωνο [= απόδοση].)

- Δεν ξέρω γιατί δε θα γίνει η συναυλία. (Η δευτερεύουσα πρόταση που αρχίζει με το «γιατί» είναι πλάγια ερωτηματική και είναι αντικείμενο του ρήματος «ξέρω». *Tι είναι αυτό που δεν ξέρω;* Απάντηση: *γιατί δε θα γίνει η συναυλία.*)

όμως: Δε θα έρθει στη συναυλία γιατί είναι άρρωστος. (Εδώ η δευτερεύουσα πρόταση που αρχίζει με το «γιατί» είναι αιτιολογική. Η πρόταση «γιατί είναι άρρωστος» εξηγεί τον λόγο που δε θα έρθει στη συναυλία.)

- Δεν ξέρω πώς θα παίξουν οι μουσικοί (πλάγια ερωτηματική = αντικείμενο του ρήματος «ξέρω» - το «πώς» είναι με τόνο, γιατί «ρωτάει»)
- Φοβάται μήπως χάσει την αυριανή συναυλία. (αντικείμενο του ρήματος «φοβάται»)
- Όποιος δεν έρθει στη συναυλία θα χάσει! (αναφορική = υποκείμενο του ρήματος «χάσει»)
- Θα τραγουδήσω ό,τι θέλω εγώ. (αναφορική = αντικείμενο του ρήματος «τραγουδήσω»)
- Αυτός είναι ό,τι θέλεις: πιανίστας, κιθαρίστας, βιολοντσελίστας, όλα τα όργανα παίζει. (αναφορική = κατηγορούμενο του ρήματος «είναι»)

3. Διαβάστε προσεκτικά το παρακάτω κείμενο και βάλτε κόμμα όπου χρειάζεται:

Χτες το απόγευμα ο πατέρας μου αγόρασε εισιτήρια για μια συναυλία κλασικής μουσικής. Δεν ξέραμε αν θα έρθει μαζί μας και ο μεγάλος αδερφός μου. Σκεφτόμουν ότι θα ήταν πολύ ωραία συναυλία. Λίγο πριν φύγουμε μάθαμε πως θα έρθει τελικά μαζί μας και ο αδερφός μου. Όταν βγήκαμε έξω από το σπίτι μπροστά μου κοίταξε τον ουρανό και είπε: «Φαίνεται ότι θα βρέξει». Τη ρωτήσαμε γιατί το είπε αυτό και μας απάντησε ότι ο ουρανός είναι γεμάτος με σύννεφα. Το ταξί άργησε να έρθει και φοβήθηκα μπήπως δε φτάσουμε στην ώρα μας. Φτάσαμε μπροστά στο θέατρο με δύο λεπτά καθυστέρηση. Βγήκαμε βιαστικά από το ταξί και αρχίσαμε να περπατάμε γρήγορα προς την είσοδο του θεάτρου για να προλάβουμε να μπούμε στην αίθουσα. Όταν μπήκαμε καθίσαμε στις θέσεις μας. Όλοι οι μουσικοί ήταν στη σκηνή. Ο διευθυντής της ορχήστρας σήκωσε τα χέρια του ψηλά δίνοντας έτσι το σήμα στους μουσικούς να αρχίσουν να παίζουν. Περάσαμε μια υπέροχη βραδιά ακούγοντας ωραίες μελωδίες.

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

4. Σ' αυτό το κρυπτόλεξο υπάρχουν 12 κρυμμένα μουσικά όργανα. Μπορείτε να τα βρείτε;

α	ζ	ε	φ	λ	ο	γ	έ	ρ	α	ψ	ω
κ	γ	ρ	υ	π	λ	ν	ς	ο	ι	θ	ρ
ο	η	ς	σ	β	ψ	ζ	ρ	π	μ	χ	ζ
ρ	μ	π	α	γ	λ	α	μ	ά	ς	τ	υ
ν	π	ι	ρ	υ	ύ	ω	α	δ	χ	ξ	ν
τ	ο	ά	μ	β	ρ	ε	ν	ζ	χ	ε	ω
ε	υ	ν	ό	σ	α	ν	τ	ο	ύ	ρ	ι
ό	ζ	ο	ν	ε	β	ι	ο	λ	ί	ζ	ψ
ν	ο	β	ι	γ	δ	α	λ	η	θ	ρ	χ
ς	ύ	θ	κ	λ	α	ρ	ί	ν	ο	σ	ω
κ	κ	μ	α	σ	ε	ι	ν	ε	η	ς	γ
κ	ι	θ	ά	ρ	α	θ	ο	ζ	θ	λ	μ

Αναζητήστε στο λεξικό την ετυμολογία τους. Ποια προέρχονται από τα αρχαία ελληνικά και ποια από άλλες γλώσσες; Βρείτε για το καθένα λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια, π.χ. πιάνο – πιανίστας – πιανιστικός.

